

**Participatieraad
Haarlem**

Jaarplan 2026

Voorwoord

Op gemeenteniveau zal 2026 in het teken staan van de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart. Daarna volgen de coalitiebesprekingen en de installatie van een nieuwe gemeenteraad en wethouders. Nieuw beleid in de vorm van concrete adviesaanvragen is dan pas in de tweede helft van 2026 te verwachten.

Daarom zal de Participatieraad zich in 2026 vooral richten op het onderzoeken hoe bestaand beleid uitwerkt voor de inwoners van Haarlem. De werkgroepen van de Participatieraad zullen zich onder andere richten op: toekenning van PGB's (Persoons Gebonden Budget), mantelzorg, het minima- en armoedebeleid, de reorganisatie van SpaarneWerkt, lokale democratie en burgerparticipatie, diversiteitsbeleid, de impact van de inkoop jeugdhulp en het preventieve jeugdbeleid. Ook zullen wij de invoering van 'Gewoon in de Wijk' en Toegankelijkheid kritisch blijven volgen. Knelpunten daarbij zullen aan het gemeentebestuur kenbaar gemaakt worden; bijvoorbeeld in de vorm van een ongevraagd advies.

Natuurlijk blijft de Participatieraad ook de coalitievorming volgen en zal een nieuw coalitieakkoord nauwkeurig worden geanalyseerd om de gevolgen voor Haarlemse inwoners in te schatten. Ook daar zal zonodig (ongevraagd) advies over worden gegeven.

Bij alle adviezen zal het perspectief van de inwoners van Haarlem steeds centraal staan. Iedere keer zullen we de vraag stellen hoe het beleid uitwerkt voor de (kwetsbare) inwoners. De Participatieraad zal in 2026 verder gaan met ophalen van signalen uit de Haarlemse samenleving voor wat betreft het sociaal domein. Door het uitbreiden van onze netwerken willen wij de kwaliteit en toegevoegde waarde van onze adviezen verbeteren.

Ook voor de participatieraad zelf wordt 2026 een jaar van verandering. Per 1 januari starten 3 huidige leden met hun tweede termijn en starten er drie nieuwe leden. Ook zal op 1 januari een nieuwe voorzitter het stokje overnemen. Dat kan weer een mooie impuls geven en leiden versterking van de Participatieraad.

Alex de Groot
Voorzitter Participatieraad Haarlem

Inhoud

Voorwoord.....	2
1. Algemene activiteiten	4
1.1 Missie en Visie.....	4
1.2 Vergaderingen van de Participatieraad.....	5
1.3 Werken in vaste werkgroepen	5
2. Werkgroepen	6
2.1 Werkgroep Zorg & Welzijn	6
2.2 Werkgroep Werk, Inkomen, Schulden en Armoede.....	7
2.3 Werkgroep Participatie, Diversiteit en Wonen.....	8
2.4 Werkgroep Jeugd, Onderwijs & Sport	10
3. Jaarlijkse activiteiten	12
3.1 Werkbezoeken en netwerken.....	12
3.2 Themabijeenkomsten	12
3.3 Participatieprijs	12
3.4 Overleg met ambtenaren sociaal domein	12
3.5 Gesprek met wethouders sociaal domein.....	13
3.6 Volgen/bijwonen vergaderingen van Commissie Samenleving en gemeenteraad ..	13
3.7 Communiceren van de activiteiten van de Participatieraad	13
3.8 Evaluatiegesprekken	13
3.9 Training.....	14
3.10 Jaarplan en begroting.....	14
3.11 Jaarverslag.....	14
3.12 Procedure en rooster van aan- en aftreden	14
Bijlage 1: Begroting 2026	15

1. Algemene activiteiten

1.1 Missie en Visie

Onze visie luidt - “het doel” van de Participatieraad - als volgt:

‘De rol van de Participatieraad is een bijdrage leveren aan het versterken van het sociaal beleid door het geven van advies aan het gemeentebestuur van Haarlem.

Het doel is een open, tolerante en “inclusieve” samenleving. Ofwel een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig is, kansen krijgt en mee kan doen (“participeert”).

De Participatieraad zal daarbij altijd kijken welke effecten het beleid heeft voor de inwoner. Wij doen dit vanuit een onafhankelijke positie op basis van informatie, signalen en beelden die wij ophalen uit de samenleving.’

Onze missie (hoe wij ons doel willen bereiken) is:

Als Participatieraad geven wij gevraagde en ongevraagde adviezen aan het gemeentebestuur met als doel het verbeteren van het sociaal beleid.

Wij kijken daarbij vooral of het voorgenomen of uitgevoerde beleid een positief effect heeft op de positie van de inwoners en of het leidt tot een samenleving waarin iedereen mee kan doen en zoveel mogelijk zelfredzaam is.

Wij richten ons op de volgende gebieden: zorg, welzijn, werk, inkomen, schulden, armoede, participatie, diversiteit, wonen, jeugd, onderwijs en sport.

1.2 Vergaderingen van de Participatieraad

De Participatieraad komt jaarlijks minstens tien keer bijeen in een openbare vergadering, tenzij een onderwerp vertrouwelijk is verklaard. Tijdens de openbare vergadering kunnen inwoners van Haarlem, cliënten van de gemeente of vertegenwoordigers daarvan ook inspreken. In de maanden juli en augustus zijn geen reguliere vergaderingen, tenzij vereist door de actualiteit. De voorbereiding van de agenda gebeurt in het Maandagochtendoverleg (MO). Dit bestaat uit een lid van iedere werkgroep en de voorzitter van de Participatieraad. De agenda publiceren we een week van tevoren op de website. De vergaderingen zijn op elke 1^e maandag van de maand, behalve in april, mei en juni, dan vindt de vergadering op de 3^e maandag plaats.

1.3 Werken in vaste werkgroepen

In 2025 hebben de leden van de Participatieraad gewerkt in vier vaste werkgroepen. Deze indeling handhaven we in 2026:

- Zorg & Welzijn
- Werk, Inkomen, Schulden & Armoede
- Participatie Diversiteit & Wonen
- Jeugd, Onderwijs & Sport

Ieder lid neemt deel aan minimaal één werkgroep. Het doel is om met meer diepgang en vanuit deskundige teams over de diverse onderwerpen binnen het sociaal domein te kunnen adviseren. In 2026 gaan we door met deze werkwijze en werken we nog steeds aan het uitbreiden van onze netwerken waardoor we mede signalen uit de Haarlemse samenleving kunnen ophalen.

De werkgroepen bereiden onderwerpen inhoudelijk voor zodat er in de maandelijksse plenaire vergadering een goede discussie over gehouden kan worden.

Ook bereiden de werkgroepen gevraagde en ongevraagde adviezen voor om deze daarna voor te leggen aan de voltallige Participatieraad.

2. Werkgroepen

2.1 Werkgroep Zorg & Welzijn

De werkgroep Zorg en Welzijn richt zich binnen het sociale domein op de begeleiding die inwoners krijgen door middel van ondersteuning in het huishouden en wonen. Als het gemeentebestuur een advies vraagt op het gebied van zorg en welzijn neemt de werkgroep hiervoor het initiatief. In haar contacten met de medewerkers van de gemeente kan de werkgroep al meedenken bij ontwikkeling van beleid, waardoor het adviestraject vlotter kan verlopen.

Ook in 2026 zal de aandacht gericht zijn op de invoering van 'Gewoon in de wijk' en de uitvoering van dat beleid door Buurts. De werkgroep zal doorgaan met het bezoeken van Huizen van de Wijk om de uitvoering van het beleid te kunnen volgen.

Daarnaast heeft de werkgroep de volgende aandachtspunten voor 2026:

- We blijven de opvolging van ons advies over de menselijke maat bij het toekennen van PGB aanvragen voor ambulante begeleiding volgen.
- We volgen met belangstelling de invoering van het beleid Wonen Eerst, Tijdelijk onder Dak en Gemengd wonen.
- In 2025 heeft de werkgroep gemengde signalen ontvangen over het aanvragen en onderhoud van Wmo voorzieningen. De indruk bestaat dat er wel eens dingen mis gaan in de aanvraag, de snelheid waarmee de voorzieningen geleverd worden en het onderhoud van de betreffende voorzieningen. De werkgroep onderzoekt verder waar verbeteringen mogelijk zijn.
- Mantelzorg.
- Sociale Veiligheid en Geweld achter de voordeur. De aandacht voor sociale veiligheid en tegengaan seksueel geweld is in 2025 enorm toegenomen. De werkgroep houdt op dit onderwerp een vinger aan de pols.

Verder heeft de werkgroep aandacht voor de ontwikkelingen rond regiovervoer, onafhankelijke cliëntondersteuning en het cluster wonen, zorg, welzijn.

De werkgroep houdt op die onderwerpen onderzoek, informatie en nieuwe ontwikkelingen bij en zoekt contact met de organisaties en instanties die zich daarmee bezighouden. Wanneer signalen daartoe aanleiding geven zal de werkgroep een ongevraagd advies aan het gemeentebestuur opstellen.

2.2 Werkgroep Werk, Inkomen, Schulden en Armoede

De werkgroep WISA blijft zich in 2026 richten op het signaleren van knelpunten, het verwerven en actualiseren van kennis en het onderhouden van relevante netwerken binnen het sociale domein.

Het leven wordt steeds duurder: huur, boodschappen, energie. Steeds meer mensen leven onder de armoedegrens. De groep ‘werkende armen’ neemt toe. Met deze wetenschap duidelijk voor ogen zullen wij de gemeente adviseren over nieuw of aangepast beleid inzake werk, inkomen, armoede en schulden. En wanneer zich een onderwerp aandient of wanneer er een signaal komt uit de samenleving gerelateerd aan de aandachtsgebieden van WISA, zullen we daar verder onderzoek naar doen en indien aan de orde een ongevraagd advies schrijven.

Daarnaast zullen we regelmatig toetsen hoe het staat met de realisatie van voorgenomen beleid.

Aandachtsgebieden waar de werkgroep WISA zich in 2026 specifiek op zal richten:

- De aanpassingen in de regelgeving m.b.t. de Participatiewet in Balans.
- Minima- en armoedebelief binnen de gemeente Haarlem.
- Het vervolg van de reorganisatie van SpaarneWerkt.
- Het vervolg van de (regie)rol van de gemeente Haarlem bij het tegengaan van financieel misbruik van ouderen.

Activiteiten die de werkgroep hiertoe zal uitvoeren:

- Regelmatig overleg met gemeenteambtenaren die betrokken zijn bij het beleid over de aandachtsgebieden van WISA.
- Deelname aan voorlichtingsbijeenkomsten vanuit de gemeente.
- Onderhouden van netwerkcontacten met instanties die betrokken zijn bij de aandachtsgebieden van de werkgroep.

Niet alles is te voorspellen in het leven en ook in 2026 zullen er mogelijk ontwikkelingen zijn die nu nog niet te voorzien zijn, zoals de energiecrisis in de afgelopen jaren. De werkgroep zal daar op blijven letten en op passende wijze op inspelen als dat in het belang is van de inwoners van Haarlem.

2.3 Werkgroep Participatie, Diversiteit en Wonen

De werkgroep 'Participatie, Diversiteit en Wonen' (PDW) richt zich op een breed spectrum van beleid. De focus van de werkgroep ten aanzien van Participatie is tweeledig: het naar vermogen mee (kunnen) doen aan de samenleving en de wijze waarop inwoners van Haarlem, die geraakt worden door beleid of uitvoering, betrokken worden bij de vorming en/of uitvoering van dat beleid. Bij wonen gaat het voor ons voornamelijk om de toegankelijkheid, kwaliteit en leefbaarheid van de woonomgeving. Wonen is een thema dat we eigenlijk altijd beschouwen vanuit, of in combinatie met, een aanvullende invalshoek (zoals: armoede, kwetsbaarheid, doelgroepen, zorg, etc.). De werkgroep kijkt nadrukkelijk ook naar diversiteit in de meest brede zin van het woord: elke inwoner van Haarlem moet op een gelijk- en volwaardige manier kunnen participeren in de samenleving.

De werkgroep heeft en zoekt regelmatig persoonlijk contact met verschillende betrokken doelgroepen en organisaties, zodat we weten wat er leeft bij Haarlemse inwoners en organisaties. Op basis van de informatie en inzichten die we opdoen, zijn we in gesprek met beleidsmedewerkers van de gemeente Haarlem en brengen we (ongevraagde) adviezen uit. De werkgroep heeft ook als taak om de overige leden van de Participatieraad mee te nemen in de onderwerpen en actualiteiten en zelf de verbinding te zoeken en te zien met de thema's die in andere werkgroepen belegd zijn.

Het jaar 2026 staat in het teken van **versterking, verbreding en verankering**.

De werkgroep wil het komende jaar in elk geval aandacht besteden aan de volgende thema's binnen het sociaal domein:

- Lokale democratie versterkt en burgerparticipatie. De werkgroep wil de experimenten burgerparticipatie en initiatieven die erop gericht zijn burgers meer zeggenschap te geven voor de inrichting van de eigen leefomgeving, volgen en evalueren. We letten er daarbij op of inwoners worden betrokken bij gezamenlijke wijkactiviteiten
- De werkgroep wil contact onderhouden met zelforganisaties en monitoren of zij voldoende ruimte en mogelijkheden hebben zich te ontwikkelen en hun achterban te ondersteunen.
- Diversiteit en inclusieve samenleving. Als onderdeel hiervan, het volgen van de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering in het huidige tijdsgewricht en het volgen van de ontwikkelingen rond de opvang van vluchtelingen (Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en statushouders).
- Het onderwerp wonen. Een onderwerp dat we in elk geval actief monitoren is het beleid en uitvoering rond toegankelijkheid en het bevorderen van inclusie en representatie in woon- en wijkontwikkeling. In algemenere zin beschouwen wij ontwikkelingen en beleid van de gemeente met het oog op fysieke en sociale toegankelijkheid tot een buurt of wijk, voldoende woonaanbod voor diverse

**Participatieraad
Haarlem**

doelgroepen; en een prettige en diverse leefomgeving in een buurt of wijk. Wij volgen

Om als werkgroep zo goed mogelijk te kunnen functioneren blijven we waar nodig en mogelijk ons huidige netwerk versterken.

2.4 Werkgroep Jeugd, Onderwijs & Sport

De werkgroep 'Jeugd, Onderwijs en Sport' richt zich op jeugdbeleid, onderwijs(kansen) en de mogelijkheden voor sport en bewegen in onze gemeente. De in 2023 in gang gezette werkwijze rondom de inkoop van jeugdhulp heeft onze grote belangstelling, evenals het uitvoeringsprogramma preventief jeugdbeleid. De impact van beide is groot voor ouders en jeugdigen. De werkgroep wil beide ontwikkelingen daarom ook van zeer nabij blijven volgen en er - als aan de orde - op reageren en zodoende een bijdrage leveren aan de versterking hiervan. Concreet wil de werkgroep JOS in 2026 zich richten op:

1. De impact van de inkoop jeugdhulp.

De gezamenlijke gemeenten in de IJmond en Zuid-Kennemerland hebben sinds 1 januari 2023 contracten met vier consortia voor de uitvoering van jeugdhulp in perceel 1 (perceel 1 omvat de jeugdhulp voor meervoudige en complexe hulpvragen). De enkelvoudige jeugdhulp valt onder perceel 2, dit omvat ambulante begeleiding, jeugd GGZ (diagnostiek, basis en specialistische hulp) en dyslexiezorg. De start van ingekochte enkelvoudige jeugdhulp (Perceel 2) was op 1 januari 2024.

Medio 2025 heeft KPMG op verzoek van de zeven gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland de lumpsumovereenkomst met de aanbieders van de contracten van de complexe jeugdhulp geëvalueerd.

De werkgroep JOS heeft dit moment aangegrepen om een ongevraagd advies in te dienen. De werkgroep JOS is door KPMG geïnformeerd en gehoord.

Regionaal Programmaplan Jeugdhulp 2025-2027

In september 2025 hebben de gezamenlijke gemeenten het Regionaal Programmaplan Jeugdhulp ontwikkeld waarin bouwstenen voor een toekomstbestendige jeugdhulpregio ZKIJ geformuleerd zijn.

De werkgroep wil de aanpak die in dit programmaplan staat beschreven nauwkeurig volgen. Specifiek op de volgende onderdelen:

- De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is een van deze onderdelen waar we ons blijvend op willen richten.
- In de regio is een groeiende wachtlijst voor jonge kinderen met een ontwikkelingsachterstand voor wie regulier en speciaal onderwijs geen passende plek biedt. Het gebrek aan beschikbare zorgvormen belemmert hun ontwikkeling en legt een grote druk op de gezinnen.
- Wachtlijstproblematiek

2. Preventief Jeugdbeleid

Het doel van preventief jeugdbeleid is om jongeren te helpen gezond, veilig en succesvol op te groeien door problemen vroegtijdig te voorkomen. Investeren in preventief jeugdbeleid levert daarbij op lange termijn mogelijk financiële voordelen op.

In Haarlem is het jeugdbeleid gericht op preventie en het ondersteunen van kinderen.

Buurts is de organisatie die dit beleid vormgeeft.

- De ontwikkeling en uitvoering hiervan willen we in 2026 nader onderzoeken

3. De impact van onze adviezen

In de afgelopen periode heeft de werkgroep een aantal (ongevraagde) adviezen ingediend.

De effecten hiervan gaan we nader onderzoeken

3. Jaarlijkse activiteiten

3.1 Werkbezoeken en netwerken

De leden van de Participatieraad leggen op eigen initiatief of op uitnodiging werkbezoeken af bij diverse Haarlemse organisaties die actief zijn binnen het sociaal domein. Uitnodigingen voor werkconferenties en bijeenkomsten verdelen we in overleg zoveel mogelijk over de leden van de Participatieraad. Leden van de Participatieraad hebben een netwerk in de stad en bouwen dit zo verder uit. Het uitbreiden en onderhouden van de netwerken is ook een prioriteit in 2026. De werkbezoeken en andere contacten met Haarlemse burgers en cliënten komen indien van toepassing terug in de adviezen van de Participatieraad.

3.2 Themabijeenkomsten

Wanneer een onderwerp zich ervoor leent organiseert de Participatieraad een Themabijeenkomst over een actueel onderwerp. Doel van de bijeenkomst is het onderhouden van contacten in het netwerk en het ophalen van signalen van inwoners en het leggen van nieuwe contacten met organisaties die actief zijn op dit gebied. Een themabijeenkomst kan leiden tot een ongevroegd advies aan de gemeente of kan het vergaren van extra informatie voor het uitbrengen van een gevraagd advies zijn.

3.3 Participatieprijs

De Participatieraad heeft de opdracht jaarlijks een Participatieprijs uit te reiken aan een persoon of een groep, die zich op het gebied van burgerparticipatie en een open tolerante samenleving, heeft ingespannen. Het aantal initiatieven dat zich aanmeldt voor de Participatieprijs ligt rond de 25. Het bezoeken van de initiatieven die dingen naar de prijs zal een belangrijk onderdeel blijven. De prijsuitreiking vindt plaats in het tweede kwartaal op een locatie in de stad. Het uitschrijven van de Participatieprijs leidt tot naamsbekendheid in ons netwerk. De prijsuitreiking tot het ontwikkelen van hechte contacten in ons netwerk.

3.4 Overleg met ambtenaren sociaal domein

De leden en/of werkgroepen van de Participatieraad hebben regelmatig overleg met ambtenaren die zich bezighouden met het sociaal domein. Zij informeren ons over voorgenomen beleid. Dit geeft ons de kans om gericht advies te geven en invloed uitoefenen op het beleid. Van belang is dat er genoeg tijd is om een doordacht advies uit te brengen. Ook uitgevoerd beleid is regelmatig onderwerp van gesprek, met name of het beleid de juiste effecten heeft voor de inwoners van Haarlem.

3.5 Gesprek met wethouders sociaal domein

Wethouder Diana van Loenen is de wethouder met de meeste onderwerpen over het sociaal domein: Werk en inkomen, Minima en schulden, Zorg, welzijn en volksgezondheid en tenslotte Cultuur. Zij is vanuit het college dan ook de wethouder waar de Participatieraad het meeste (om de maand) contact mee heeft. In het Agendaoverleg komen lopende zaken binnen de beleidsgebieden in het sociaal domein aan de orde. Ook zijn uitgebrachte, lopende en verwachte adviesaanvragen en adviezen onderwerp van gesprek. Dit overleg staat voor 2026 vijf maal ingepland.

Wethouder Eva de Raadt heeft Sport, Diversiteit en Inclusie in haar portefeuille. Wethouder Bas van Leeuwen heeft Onderwijs en Jeugd, versterken lokale democratie en participatie in zijn pakket. De betrokken werkgroepen zullen ook het contact met deze twee wethouders onderhouden. Na de vorming van het nieuwe college in voorjaar van 2026 kunnen dit andere wethouders zijn of een andere verdeling van de portefeuilles.

3.6 Volgen/bijwonen vergaderingen van Commissie Samenleving en gemeenteraad

Leden van de Participatieraad volgen de vergaderingen van de Commissie Samenleving en de gemeenteraad, meestal via internet. Indien nodig wordt een vergadering bijgewoond en wordt ingesproken.

3.7 Communiceren van de activiteiten van de Participatieraad

De agenda, evenementen, adviezen en bijbehorende reacties delen we via de website, sociale media en mogelijk andere kanalen. De website is zo ingericht dat inwoners signalen kunnen doorgeven aan de Participatieraad en dat er actueel nieuws op staat. In 2026 gaan we ook weer veelaandacht en energie besteden aan het zorgen dat de website up-to-date blijft. Zie www.participatieraadhaarlem.nl Met de communicatie over de jaarlijkse Participatieprijs streven we onder andere het vergroten van de naamsbekendheid van de Participatieraad na en het uitbreiden van het netwerk van de Participatieraad.

3.8 Evaluatiegesprekken

Elk jaar voert de voorzitter een evaluatiegesprek met de individuele leden van de Participatieraad. Daarin wordt gevraagd aan de leden of zij tevreden zijn met de gang van zaken in de Participatieraad en of ze het idee hebben voldoende inbreng te kunnen hebben. Ook vraagt de voorzitter terugkoppeling over haar functioneren. Doel is een goed functionerende Participatieraad met een prettig werkklimaat.

3.9 Training

Waar nodig organiseren we trainingen over actuele onderwerpen die betrekking hebben op de adviestaak van de Participatieraad. Het hele jaar door bezoeken de leden relevante congressen en colleges, waarbij deskundigheidsbevordering, actualiseren van de kennis van het sociaal domein en het uitwisselen van ervaringen centraal staan. Er zal ook aandacht zijn voor teambuilding.

3.10 Jaarplan en begroting

Jaarlijks stelt de Participatieraad een jaarplan en een begroting op zodat de gemeente Haarlem en haar inwoners weten wat de Participatieraad dat jaar van plan is en de Participatieraad daar dan ook op kunnen beoordelen. Het streven is het Jaarplan 2027 gereed te hebben rond 10 november 2026.

3.11 Jaarverslag

Na afloop van het kalenderjaar stelt de Participatieraad het jaarverslag op, waarin verslag wordt gedaan van de activiteiten in dat jaar en verantwoording afgelegd over de uitgaven.

Het streven is het Jaarverslag 2025 in de eerste week van maart 2026 af te hebben.

3.12 Procedure en rooster van aan- en aftreden

Op 1 januari 2026 verstijkt het eerste termijn van drie leden van de Participatieraad. Zij hebben aangegeven dat zij een tweede termijn willen gaan vervullen. Eind 2025 heeft de huidige voorzitter, na een interimperiode van een half jaar, zijn eerste termijn van vier jaar volbracht. Hij heeft aangegeven dat hij geen tweede termijn ambieert. Er is in de herfst van 2025 een sollicitatieprocedure gestart en het is de verwachting dat per 1 januari 2026 een nieuwe voorzitter zal starten. Ook zullen er drie nieuwe leden starten per 1 januari 2026.

Bijlage 1: Begroting 2026

	2026
Participatieraad Haarlem	EURO
Themabijeenkomsten	3.000
Participatieprijs	4.000
Communicatie / website	400
Onderzoek en advies (externe deskundigen)	700
Lidmaatschap Koepel Adviesraden Sociaal Domein	800
Reiskosten div. congressen / bijeenkomsten	800
Incidentele huur vergaderruimte	2.000
Presentievergoeding leden	25.000
Vergoeding voorzitter	4.000
Scholing / deskundigheidbevordering	2.000
Teambuilding	1.400
Werving en selectie	500
Overige incidentele kosten	400
Totaal	€ 45.000